

Raport

**z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
za rok 2023**

Legnica 2024

Wprowadzenie.....	
I. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w szczególności dla dzieci i młodzieży.....	
II. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz uzależnień behawioralnych.....	
III. Udzielanie rodzinom w których występują problemy alkoholowe, narkomanii, oraz uzależnienia behawioralne pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.....	
IV. Przeciwdziałanie naruszeniom prawa w związku z prowadzeniem sprzedaży napojów alkoholowych.....	
V. Szkolenie różnych grup zawodowych.....	
VI. Zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa związanego z realizacją ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przeciwdziałaniu narkomanii.....	
VII. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.....	
Podsumowanie.....	

.

Wprowadzenie

Uzależnienie od środków psychoaktywnych (alkoholu, narkotyków) to choroba wielopłaszczyznowa, trudno uleczalna, często prowadząca do śmierci. W uzależnienia popadają ludzie, którzy mają trudności z przełamaniem własnej bezsilności wobec nałogu. Aby rozwiązać ten problem, sięgają po używkę i w ten sposób sami napędzają własną chorobę.

Alkoholizm czy narkomania to choroba, która rozwija się latami, niepostrzeżenie. Skutki uzależnień nie przyczyniają się jedynie do ograniczeń fizycznych czy psychicznej degradacji samego alkoholika, ale dotyczą one wszystkich osób, które żyją, pracują czy przyjaźnią się z uzależnionymi. Dlatego zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii w gminie wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności: tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymywania się od spożywania alkoholu czy zażywania substancji psychoaktywnych, działalność wychowawczą i informacyjną, leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych.

Uzależnienia behawioralne, uzależnienia od czynności, nazywane są nowymi uzależnieniami. Badacze naukowci, socjologowie i psychologowie zwracają uwagę, że wiek XXI staje się epoką generującą lawinowo narastające problemy ze zdrowiem psychicznym związane z uzależnieniami. Każda dekada naszych czasów niesie za sobą nowy rodzaj uzależnień dotyczących substancji chemicznych – psychoaktywnych i tzw. uzależnień behawioralnych, ryzykownych zachowań.

Uważa się, że za nasilone patologie społeczne i zagrożenie rozwojem uzależnień odpowiada specyfika tempa życia w XXI wieku, ery ponowoczesności, której cechą jest wcześniej niespotykany wzrost dynamicznych zmian, możliwości działania i aktywności człowieka, intensyfikacja bodźców zewnętrznych i związane z tym rosnące obciążenie psychofizyczne. Tempo życia, nasilenie czynników stresogennych i ucieczka od przykrych stanów emocjonalnych, oraz problemy z kontrolowaniem impulsów są powodem wzrostu uzależnień, które niosą ze sobą również śmiertelne ofiary. Osoby, które cechuje rodzaj deficytów umiejętności życiowych, narażone na frustrację, z problemami emocjonalnymi,

z trudnościami w kontaktach interpersonalnych, z poczuciem niskiej samooceny, choćby na chwilę niwelują „ból istnienia” nadużywaniem substancji chemicznych lub zachowaniami, które prowadzą do uzależnienia.

Uzależnienia behawioralne są zaliczane do grupy zachowań ryzykownych, które wywołują syndrom uzależnienia, ale nie są związane z nadużywaniem różnych substancji psychoaktywnych. Uzależnienie to silna potrzeba używania określonej substancji lub wykonywania określonej czynności, która prowadzi do podporządkowania i koncentracji swojego życia wokół tego czynnika, co może prowadzić do zaniedbywania innych obszarów życia. Uzależnienia dzieli się na uzależnienia od substancji – alkohol, narkotyki, leki; i od czynności – behawioralne. Uzależnienia behawioralne są definiowane, jako szkodliwe dla zdrowia psychicznego i fizycznego zachowania kompulsywne, które oparte są na przymusie określonego postępowania, bez względu na świadomość i dotkliwość wywoływanych szkód. Zakres zachowań, które są definiowane, jako te, które mogą prowadzić do uzależnienia ulega ciągłym zmianom i jest zależny od rozwoju zmian społecznych, cywilizacyjnych oraz pojawiania się nowych trendów kulturowych. Specyfika uzależnień behawioralnych polega na tym, że nie da się zachować całkowitej abstynencji od czynnika uzależniającego, tak jak ma to miejsce w przypadku uzależnienia od alkoholu. Ma ona wpływ na sposób leczenia. Trudno, bowiem oczekiwać rezygnacji z używania internetu, robienia zakupów. Leczenie uzależnień polega na oddziaływaniach psychoterapeutycznych prowadzonych przez psychoterapeutę uzależnień, które są modyfikowane zależnie od rodzaju i fazy uzależnienia. Profesjonalnie przygotowany program zdrowienia, oparty na rzetelnej diagnozie psychologicznej jest planowany na okres wielu miesięcy i modyfikowany w trakcie leczenia. Jest zależny od cech osobowościowych, specyficznych potrzeb, zaburzeń emocjonalnych. W przypadku uzależnień behawioralnych nie stosuje się leczenia farmakologicznego, detoksykacji organizmu.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 adresowany jest do całej społeczności lokalnej i ma na celu ograniczenie rozmiarów szkód zdrowotnych i społecznych związanych z nadmiernym spożywaniem alkoholu i zażywaniem substancji psychoaktywnych oraz realizację zadań związanych z profilaktyką, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii zobowiązuje samorząd gminy do podejmowania działań zmierzających do ograniczania

spożycia napojów alkoholowych i zażywania narkotyków, wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie uzależnień, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania środków psychoaktywnych.

Środki finansowe przeznaczone na realizację zadań wynikających z Programu pochodzą z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, oraz z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym. Nad prawidłowym dysponowaniem powyższych środków oraz realizacją przyjętych zadań sprawowała nadzór Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana przez Prezydenta Miasta Legnicy Zarządzeniem Nr 696/PM/2017 z 19 października 2017 roku.

Plan wydatków na realizację zadań z zakresu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii stanowiła kwota 4 017 072,83 PLN

Rozdział 85153 Zwalczanie narkomanii – plan 257 555,00 PLN

Rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi – plan 3 759 517,83 PLN

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii samorząd gminny jest zobowiązany do prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii.

W związku z tym, iż zapisy w art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz w art. 10 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii nakładają na gminę te same zadania, opracowano i przyjęto dla programu na lata 2022-2025 następujące działania:

- I. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.
- II. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
- III. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej w szczególności ochrony przed przemocą

w rodzinie.

IV. Przeciwdziałanie naruszeniom prawa w związku z prowadzeniem sprzedaży napojów alkoholowych i innych substancji psychoaktywnych.

V. Szkolenie różnych grup zawodowych.

VI. Zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa związanego z realizacją ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przeciwdziałaniu narkomanii.

VII. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu uzależnień.

I. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży

Warunkiem skutecznej profilaktyki jest skoordynowanie działań we wszystkich obszarach funkcjonowania gminy. Oznacza to, że interwencje profilaktyczne powinny być skierowane na najważniejsze czynniki ryzyka, tkwiące zarówno w samej osobie jak i w jej otoczeniu społecznym.

Młodzi ludzie mają tendencję do podejmowania różnorodnych zachowań ryzykownych dla zdrowia i używanie różnych środków psychoaktywnych. Dużym problemem w pracy z młodymi ludźmi są ich własne przekonania dotyczące alkoholu.

Podstawowe środowiska oddziaływań profilaktycznych to szkoła, rodzina i społeczność lokalna. Skuteczna profilaktyka powinna oddziaływać na wszystkie środowiska. W praktyce jednak najbardziej dostępnym środowiskiem jest szkoła. Znacznie trudniej dotrzeć z profilaktyką do rodziny. Wynika to z faktu, iż rodziców należy tylko inspirować, zachęcać do działań profilaktycznych, jednak od nich zależy czy skorzystają z zachęty i wsparcia.

Poszczególne zadania realizowano w formie programów informacyjno-edukacyjnych, profilaktycznych, ogólnorozwojowych oraz promujących zdrowy styl życia. Niektóre zostały zrealizowane w formie wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci z terenu miasta Legnicy inne w formie krótkoterminowych przedsięwzięć - festynów, mających na celu kształtowanie wśród dzieci, młodzieży i dorosłych postaw asertywnych wobec zagrożeń związanych z alkoholizmem i narkomanią poprzez rozwijanie zainteresowań niesprzyjających

zachowaniom ryzykownym w formie aktywnego zagospodarowania czasu wolnego i wzmacnianie więzi interpersonalnych.

Realizując Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, w 2023 roku ogłoszono konkursy ofert na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym. Konkursy dla podmiotów działających w sferze pożytku publicznego - kwota przeznaczona na dany cel wynosiła 468 200 zł, w efekcie z 31 organizacjami zostały podpisane umowy. Dla osób fizycznych, jednostek organizacyjnych gminy, samorządowych instytucji kultury i innych osób działających w sferze przeciwdziałania uzależnieniom, została przyznana kwota w wysokości 352 115,00 zł

Programy profilaktyczne – 43 300,00 zł

Festyny – 45 000,00 zł

Wypoczynek letni – 263 815,00 zł

Z różnorodnych form wypoczynku letniego i festynów, w Szkole Podstawowej Nr 1, Szkole Podstawowej Nr 4, Szkole Podstawowej Nr 7, Szkole Podstawowej Nr 9, Szkole Podstawowej Nr 19, Zespole Szkół Integracyjnych, Zespole Szkół Budowlanych, Zespole Placówek Specjalnych skorzystało ok 30.000 osób

W 2023 r. podpisano łącznie 5 umów z oferentami i podmiotami na realizację zadań profilaktycznych w formie: programów edukacyjnych, terapeutycznych, ogólnorozwojowych, festynów, rajdów, wycieczek, spektakli profilaktycznych, na kwotę 63 100,00 zł

Uczniowie legnickich szkół, placówek wsparcia dziennego oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych podobnie jak w latach ubiegłych, przystąpili do kolejnej edycji ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2023”, pod nazwą „Rosnę zdrowo!”. Celem kampanii było m.in. promowanie konstruktywnych postaw zdrowego stylu życia oraz atrakcyjnych dla dzieci i młodzieży aktywności prospołecznych jako alternatywy wobec wielu zachowań ryzykownych, szczególnie picie alkoholu, zażywanie narkotyków czy stosowania przemocy. Na kampanię przeznaczono kwotę 3 690 zł.

Ze względu na późniejszy termin otrzymania nagród dla laureatów kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2023” od realizatora czyli Stowarzyszenia Producentów i Dziennikarzy Radiowych z Poznania, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Legnicy podjęła decyzję, aby oficjalne zakończenie powyższej edycji miało miejsce w 2024 roku.

W dniu 22 marca 2023 roku w Urzędzie Miasta Legnicy odbyło się zaległe zakończenie kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2022”. W ramach tejże kampanii organizatorzy (Stowarzyszenie Producentów i Dziennikarzy Radiowych z Poznania) zorganizowali następujące konkursy:

A) plastyczno - literacki „Nie czas na nudę!”- gdzie zadaniem uczestników było wykonanie pracy plastycznej lub literackiej prezentującej sposób na pokonanie/poradzenie sobie z nudą lub pomysł na spędzenie czasu bez nudy, który według wyobraźni i kreatywności autorów zasługiwał by na pokazanie;

B) logiczny „Zagraj w skoczka” – zadaniem uczestnika było odgadnięcie ukrytego w diagramie hasła – cytatu oraz autora;

C) filmowy (zespołowy) „Nie czas na nudę!” – zadaniem uczestników było nagranie krótkiego (maksymalnie 3 minutowego) filmu i to od autora zależało w jaki sposób przedstawi tematykę. Film miał się stać inspiracją dla rówieśników do spędzania czasu w sposób atrakcyjny i konstruktywny, bez czasu i miejsca na nudę.

W tej edycji kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2022” wśród nagrodzonych znalazło się 11 laureatów z gminy Legnica w tym jeden laureat wyróżniony nagrodą główną (laureaci to dzieci i młodzież ze Szkoły Podstawowej Nr 2, Szkoły Podstawowej Nr 5, Szkoły Podstawowej Nr 6, Zespołu Placówek Specjalnych, Młodzieżowego Centrum Kultury, Świetlicy Terapeutycznej Nr 1 oraz z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej – Oddział Ośrodek Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży). Organizatorzy (Stowarzyszenie Producentów i Dziennikarzy Radiowych z Poznania) nagrodzili zwycięzcę w postaci zestawu muzycznego, a pozostałych laureatów książkami i dyplomami. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wraz z Prezydentem Miasta Legnicy postanowili ufundować dodatkowe nagrody i słodycze. Na zakończenie kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2022” przeznaczono kwotę w wysokości 4 074,84 zł.

W celu wspierania oddziaływań profilaktycznych realizowanych dla mieszkańców miasta w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii przystąpiono do ogólnopolskiej kampanii pn. „Rodzina na TAK!”. Kampania miała za zadanie budowanie wartościowych relacji rodzinnych, stanowiących jeden z ważniejszych czynników chroniących przed zachowaniami

ryzykownymi. Celem w/w kampanii był m.in. sposób umiejętnego komunikowania trudności i problemów w środowisku rodzinnym oraz pozarodzinnym, a także dostrzeżenie wartości trudnych emocji. Kampania miała za zadanie pokazać, że promowanie rodzinnych wartości to najlepsza profilaktyka. Koordynatorem kampanii był Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych. Realizacja kampanii przebiegała przy współpracy z placówkami oświatowymi i Galerią Sztuki, które poprzez swoje doświadczenie i zaangażowanie stanowiły gwarancję wykonania zamierzonego celu.

W 2023 roku kampania „Rodzina na TAK!” była realizowana następująco:

- 1) w czerwcu br. w Szkole Podstawowej Nr 7 odbył się festyn pn. „Rodzina na TAK”. W ramach festynu odbyły się zajęcia sportowe, plastyczne, konkursy, gry i zabawy rodzinne. Zwycięscy poszczególnych konkursów i zawodów zostali nagrodzeni oraz dla uczestników festynu przewidziany był poczęstunek;
- 2) w sierpniu br. w siedzibie oraz na dziedzińcu Zamku Piastowskiego odbył się festyn rodzinny organizowany przez Galerię Sztuki, pod nazwą „*Familiada – festyn rodzinny*” w ramach kampanii „Rodzina na TAK”. W ramach festynu odbyły się warsztaty artystyczne tj. biżuteria z recyklingu, EKO instrumenty, dziennik roślinny, EKO torby, lalki MotAnki, dot painting, malarstwo na szkle, tapecie czy sztaludze oraz makrama, którym towarzyszyły m.in. owocowy poczęstunek, strefa relaksu, czytanie na dywanie, wystawa prac. Celem działań było ułatwienie dostępu do działań twórczych i rozwojowych, kształtowanie i wzbogacanie inwencji twórczych, aktywne spędzanie wolnego czasu, a także kształtowanie asertywnych postaw wśród dzieci, młodzieży i dorosłych wobec zagrożeń związanych z alkoholizmem i narkomanią;
- 3) we wrześniu br. w Szkołach Podstawowych Nr 1, 4, 9, 18, 19 i w Zespole Szkół Integracyjnych również odbyły się festyny rodzinne pod hasłem „Rodzina na TAK”. W trakcie festynów zorganizowano gry i zabawy dla dzieci oraz ich rodzin. Uczestnicy konkursów otrzymali nagrody i wyróżnienia.

Na realizację ogólnopolskiej kampanii „Rodzina na TAK!” przeznaczono łączną kwotę 48 690 zł.

Ponadto w ramach profilaktyki uzależnień prowadzono czynną edukację zdrowotną poprzez realizowanie w szkołach i placówkach oświatowych programów profilaktycznych. Podstawowym celem tych działań było eliminowanie rozpoznanych czynników ryzyka

i wzmacnianie czynników chroniących przed uzależnieniem od alkoholu i innych środków psychoaktywnych. Programy skierowano do dzieci i młodzieży uczęszczających do legnickich szkół, a także do podopiecznych placówek opiekuńczo-wychowawczych. W podejmowanych działaniach prowadzono także pedagogizację rodziców w celu zwiększenia zrozumienia problemów związanych z tematyką uzależnień i funkcjonowaniem systemu rodzinnego. Rodzice otrzymali wskazówki dotyczące sposobów poprawienia wzajemnych relacji w rodzinie, poprawy komunikacji na płaszczyźnie rodzice – dziecko w celu wzmacniania właściwych postaw mających na celu przeciwdziałanie uzależnieniom od alkoholu, nikotyny, środków odurzających, substancji psychoaktywnych, uzależnieniom behawioralnym.

Inne programy prowadzone przez szkoły, w formie zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla uczniów miały na celu stworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych dla dzieci poprzez aktywność sportową, turystyczną, wzmacnianie więzi. Zajęcia takie znacząco wpłynęły na wzrost poczucia własnej wartości oraz współodpowiedzialności wśród grupy uczestników. W programach nie zabrakło także aktywności ze strony rodziców.

II. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków

Celem zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej oraz chronienia młodzieży przed zagrożeniami związanymi z alkoholem czy narkomanią, podejmowano szereg działań, które prowadzone były m.in. przez:

1. Ośrodek Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży

Ośrodek Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży jest specjalistyczną placówką wsparcia dziennego, której zadaniem jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W 2023 roku w Ośrodku podejmowane były działania mające na celu przywrócenie rodzinom zdolności do wypełniania swoich podstawowych zadań. Prowadzone były zajęcia specjalistyczne, takie jak: terapia logopedyczna, zajęcia korekcyjno - kompensacyjne, indywidualne konsultacje z psychologiem, zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze z j. polskiego i matematyki, zajęcia opiekuńczo-wychowawcze. Praca w ośrodku prowadzona była dwukierunkowo, jako pomoc dziecku w przezwyciężaniu trudności szkolnych, rówieśniczych i emocjonalnych oraz jako wsparcie skierowane do rodziców i opiekunów. W 2023 r. z różnych form pomocy Ośrodka

skorzystały 342 osoby, w tym 206 dzieci i 136 osób dorosłych.

Praca opiekuńczo-wychowawcza prowadzona była w dwóch grupach wychowawczych: młodszej - dla dzieci w wieku 7-11 lat i starszej - dla dzieci i młodzieży w wieku 12-18 lat. W Ośrodku prowadzone były zajęcia edukacyjne, integracyjne, rekreacyjne, zabawy zespołowe i zajęcia sportowe. Przeprowadzono szereg lekcji tematycznych, zajęć profilaktycznych i warsztatów. Podopieczni byli współorganizatorami wielu imprez okolicznościowych, między innymi: Dnia Kobiet, Dnia Dziecka, Dnia Matki, Święta Odzyskania Niepodległości, Mikołajek i innych tradycyjnych wydarzeń. W okresie ferii zimowych w Ośrodku zrealizowano półkolonie z których skorzystało 43 dzieci. W wakacyjnych turnusach półkolonii uczestniczyło 56 dzieci. Kolejny raz podopieczni brali udział w kampanii pn. „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Czworo dzieci znalazło się wśród laureatów ubiegłorocznej edycji.

Z pomocy dydaktycznej skorzystało łącznie 79 dzieci. Większość z nich miała duże trudności w nauce oraz zaległości z lat poprzednich. Pomoc organizowana była w formie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych. Dzieci i młodzież odrabiali zadania domowe, utrwalali materiał, przygotowywali się do sprawdzianów i egzaminów. Równoległe z zajęć z języka polskiego i matematyki korzystało 40 podopiecznych. Zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze adresowane do uczniów z klas I-III miały charakter indywidualny oraz grupowy. Uczestniczyło w nich 20 dzieci. Dodatkowo prowadzone były zajęcia korekcyjno – kompensacyjne z elementami terapii pedagogicznej dla uczniów klas IV, skorzystało z nich 7 dzieci.

W ramach zajęć specjalistycznych prowadzonych w Ośrodku, organizowane były indywidualne konsultacje z psychologiem, których zadaniem było wspieranie rozwoju emocjonalnego dzieci, wzmacnianie ich samooceny, poprawy relacji rodzinnych i rówieśniczych. W spotkaniach udział wzięło 53 podopiecznych oraz 21 osób dorosłych. Zatrudniona w OPT logopeda zrealizowała 462 spotkania indywidualne objęły one 48 dzieci. Podczas zajęć wykonywano przesiewowe badania mowy, prowadzono terapię indywidualną oraz konsultacje dla rodziców.

W Ośrodku prowadzone było dożywianie dzieci i młodzieży w formie podwieczorków w ramach programu profilaktycznego „Siła tkwi w nas”. Środki z tego programu umożliwiły również organizację: zajęć rekreacyjnych, sportowych, rękodzielniczych, muzyczno –

relaksacyjnych, artystycznych, warsztatowych, 6 wycieczek, 11 wyjść do kina, 2 spektakli teatralnych, Mikołajkowego spotkania integracyjnego dla dzieci i ich opiekunów w klubie „Parnasik”.

Drugi kierunek pracy Ośrodka Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży skierowany był do rodziców dzieci uczęszczających na zajęcia. Praca z rodzicami stanowi element i zarazem warunek skutecznej pracy z dzieckiem. Praca ta przebiegała w formie konsultacji indywidualnych, bieżącej współpracy całej kadry OPT z rodzicami i opiekunami oraz warsztatów zrealizowanych przez psychologów OPT pt. „Jestem świadomym rodzicem”. Na warsztatach poruszane były tematy dotyczące rozwoju psychicznego i rozwoju emocjonalnego dzieci i młodzieży, przemocy w rodzinie, trudności wychowawczych oraz zasad pracy w Ośrodku. Spotkania indywidualne w większości dotyczyły spraw wychowawczych. Odbywały się na terenie Ośrodka, w warunkach zapewniających pełen komfort i dyskrecję.

2. Świetlica Terapeutyczna Nr 1 w Legnicy

Świetlica Terapeutyczna Nr 1 w Legnicy jest specjalistyczną placówką wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, która realizuje swoje zadania poprzez prowadzenie działalności wychowawczej, terapeutycznej, doradczej oraz wspierającej rodzinę w sprawowaniu jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Do zadań Świetlicy należy w szczególności zapewnienie opieki nad wychowankami w godzinach poza lekcyjnych, organizacja czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizacja zabaw i zajęć sportowych, pomoc w nauce poprzez realizację zajęć wyrównawczych z przedmiotów szkolnych, prowadzenie terapii logopedycznej, pedagogicznej i psychologicznej.

W celu realizacji tego obowiązku placówka współpracuje z innymi podmiotami i instytucjami, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi działającymi na rzecz wspierania rodziny.

Profilaktyka uzależnień prowadzona wśród dzieci i młodzieży była propozycją ogólnorozwojowych działań gdzie głównie podjęto zadania polegające na wzmacnianiu czynników chroniących oraz eliminowaniu czynników ryzyka. Zadania realizowane w trakcie działania tego projektu opierały się o pracę terapeutów i wychowawców zatrudnionych w placówce. Poprzez pracę kadry realizowane były trzy cele: profilaktyczny,

rozdwojowy, terapeutyczno wychowawczy i pośrednio edukacyjny z uwzględnieniem wieku i potrzeb wychowanków jak i rodziców dzieci i innych osób dorosłych.

W placówce realizowano programy profilaktyczne rekomendowane przez Krajowe Centrum Profilaktyki Uzależnień takie jak: „Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej”, „Program Wzmacniania Rodziny 10 – 14”, oraz własne programy autorskie jak: Akademia Dorosłości, Wspieranie umiejętności rodzicielskich oraz Program działań na rzecz promocji zdrowego stylu życia oraz alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Realizowane programy miały za zadanie wspieranie dzieci i młodzież, ich rodziny oraz dorosłych uczestników zajęć organizowanych przez placówkę.

W ramach projektu Wsparcie Integracja rodzina przeprowadzono również szkolenia podnoszące wiedzę i umiejętności zatrudnionej kadry pedagogicznej.

Zadania realizowane w trakcie projektu opierały się o pracę terapeutów i wychowawców, w tym certyfikowanych edukatorów programów profilaktycznych rekomendowanych przez KCPU zatrudnionych w placówce oraz przez realizatorów z poza placówki.

Ważnym zadaniem realizowanym w 2023 roku było prowadzenie dożywiania dzieci uczestniczących w działaniach opiekuńczo-wychowawczych. Realizacja programu polegała na przygotowywaniu posiłku w formie drugiego śniadania lub podwieczorku dla dzieci uczestniczących w zajęciach opiekuńczo-wychowawczych. Z tej formy wsparcia korzystało średnio dziennie ok. 40 uczestników.

Innym cyklicznym zadaniem realizowanym w ramach programu WIR było zorganizowanie wypoczynku zimowego i letniego dla uczestników zajęć w świetlicy. W roku 2023 w okresie od 13 lutego – do 24 lutego 2023 roku - prowadzone były zajęcia feryjne dla 54 wychowanków naszej placówki. Program zajęć feryjnych obejmował zajęcia zabawowo-integracyjne oraz wyjścia i wyjazdy edukacyjne.

Zajęcia feryjne były bardzo aktywne i bogate w promowanie sztuki i kultury. Podczas ferii organizowano wyjścia do kina oraz wyjście na wystawę rzeźby w Galerii Sztuki. Wychowankowie uczestniczyli także w zajęciach organizowanych w Muzeum Miedzi, gdzie brali udział w zajęciach z kaligrafii.

Podczas ferii zimowych zorganizowano również wycieczki do Wioski Kolarzy w Miłkovicach. Jednym z wielu efektów było zorganizowanie niezwykle w dziejach

naszej placówki wystawy fotograficznej pn „Pociąg do Miłkowic” dokumentującej pobyt grupy feryjnej wychowanków placówki i grupy dorosłych w Miłkowicach.

W okresie letnim zorganizowano 2 turnusy wakacyjne:

17.07 – 28.07.2023r (14 dni) turnus dla dzieci 6 -10 lat 41 osób

31.07 – 11.08.2023r (14 dni) turnus dla dzieci 11 i więcej 25 osób

Głównym celem realizacji programu wakacyjnego, było stworzenie dla dzieci miejsca bezpiecznego do aktywnego spędzania czasu wolnego, kształtowanie odpowiedniej postawy, promowanie zdrowego stylu życia, integracja środowiska rówieśniczego, a także wyrażania radości za pomocą gestu, słowa, ruchu oraz przejawianie oznak koleżeństwa wobec innych.

W ramach zajęć realizowano atrakcyjny program opiekuńczo-wychowawczy, spacerów do atrakcyjnych miejsc miasta oraz parku, a także wyjścia do kina, na plac zabaw i wycieczki krajoznawcze. W trakcie wakacji dzieci uczestniczyły również w warsztatach kulinarnych podczas których podopieczni pod nadzorem wychowawcy wykonywali potrawy np. sałatki owocowe, soki ze świeżych owoców i warzyw.

W trakcie półkolonii dzieci każdego dnia otrzymywały przygotowane w placówce posiłki. Ogółem z tych form zajęć skorzystało łącznie 120 dzieci.

Dużym wyzwaniem dla placówki była organizacja wyjazdu do Bukowca, podczas którego zrealizowano program „Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej” który miał za zadanie rozwijanie podstawowych umiejętności społecznych i emocjonalnych oraz przygotowanie do radzenia sobie z trudnościami, umiejętność rozpoznawania i rozumienia uczuć swoich i innych oraz ich wyrażania.

W warsztatach wyjazdowych uczestniczyło 30 wychowanków.

Ogółem w różnych formach działań programu Wsparcie Integracja Rodzina w okresie od stycznia 2023 roku do grudnia 2023r. w placówce przebywało 269 wychowanków i 165 osób dorosłych (wszyscy, w różnym stopniu byli objęci działaniami profilaktycznymi wynikającymi z programu).

W zakresie dożywiania średnio dziennie korzystało do 40 osób (dzieci i młodzież)

3. Świetlica Terapeutyczna nr 2 w Legnicy

Świetlica Terapeutyczna nr 2 w Legnicy jest specjalistyczną placówką wsparcia dziennego dla

dzieci, młodzieży i ich rodziców. Do Świetlicy Terapeutycznej nr 2 w Legnicy uczęszczają dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, rozbitych, niepełnych, z problemem alkoholowym, często z bardzo silnymi urazami emocjonalnymi. W roku 2023 do Świetlicy uczęszczało 96 wychowanków w wieku szkolnym z terenu miasta Legnicy. W placówce prowadzone były różnorodne zajęcia dla dzieci, między innymi: zajęcia wychowawcze z pomocą w odrabianiu lekcji, zajęcia z zakresu terapii logopedycznej, terapii pedagogicznej, socjoterapii, arteterapii, zajęcia z psychologiem, zajęcia kulinarne.

Do świetlicy uczęszczało 96 dzieci w tym:

- z klasy I-III 28 dzieci, w tym dziewczynek 16 i chłopców 12,
- z klasy IV-VI 45 dzieci, w tym dziewczynek 23 i chłopców 22,
- z klasy VII-VIII 22 dzieci, w tym dziewczynek 7 i chłopców 15,
- ze szkoły średniej do świetlicy uczęszczała jedna dziewczynka
- 46 wychowanków systematycznie uczęszczało na zajęcia socjoterapeutyczne, które odbywały się w pięciu grupach socjoterapeutycznych. 4 wychowanków uczestniczyło w zajęciach indywidualnych prowadzonych przez socjoterapeutę.
- Codziennie ok. 40 dzieci uczestniczyło w zajęciach wychowawczych z pomocą w odrabianiu lekcji.
- 8 wychowanków uczęszczało na terapię logopedyczną,
- 26 wychowanków uczęszczało na zajęcia z zakresu terapii pedagogicznej (m. innymi dziećmi z ryzyka dysleksji, dysgrafii, dysortografii i z innymi mikrodeficytami rozwojowymi),
- 28 wychowanków uczęszczało na zajęcia z matematyki.
- 36 wychowanków uczęszczało na zajęcia z j. angielskiego (nadrabianie zaległości szkolnych, pomoc w odrabianiu lekcji),
- 46 wychowanków uczestniczyło w zajęciach artystycznych (przygotowali przedstawienie „Jasełka”. Brali udział w licznych konkursach plastycznych i przygotowali upominki dla sponsorów oraz kartki świąteczne i stroiki).
- Psycholog zatrudniony w świetlicy prowadził zajęcia indywidualne dla dzieci i ich rodziców. Pomocą psychologiczną objęto 11 wychowanków oraz 7 rodziców.

Dzieci uczestniczące w zajęciach wychowawczych, to głównie dzieci mające problemy z nauką w szkole i zaburzone zachowanie w związku z brakiem prawidłowych wzorców

w rodzinie. Na zajęciach wychowawczych oprócz pomocy w odrabianiu lekcji dzieci uczą się radzenia sobie z emocjami, norm i zasad współpracy w grupie.

W 2023 r. w świetlicy realizowany był program z zakresu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii pt. „Świetlicowe podróże-Polska niezwykła, Polska ciekawa-poznajemy barwy i smaki świata”. Programem objętych było 40 wychowanków świetlicy biorących udział w zajęciach socjoterapeutycznych. W ramach realizacji tego programu zorganizowane były różne przedsięwzięcia:

- pięciodniowy pobyt wychowanków świetlicy w Warszawie w czasie ferii zimowych,
- dwudniowy pobyt w Kotlinie Kłodzkiej w maju ,
- dziesięciodniowy pobyt dla wychowanków świetlicy nad morzem w Rewalu w okresie wakacji,
- tygodniowy pobyt w CEE „ Salamandra” w Myśliborzu w lipcu,
- trzydniowy wyjazd do Zielonej Góry we wrześniu,
- Jednodniowy wyjazd do fabryki bombek „ Vitbis” w Złotoryi,
- Jednodniowy wyjazd do „ Manufaktury Bolesławieckiej” w listopadzie,
- Wyjścia do kina Helios w Legnicy.

Wycieczki te miały na celu poznanie najbliższego otoczenia i związanych z nim tradycji, kultury i zabytków naszego regionu oraz wyrobienie u dzieci odpowiedzialności za środowisko. Ponadto były okazją do kształtowania więzi emocjonalnych, rozwijania umiejętności pracy w grupie, pokazania alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego oraz wyćwiczenia prawidłowego zachowania się w różnych sytuacjach. Dały dzieciom możliwość rozwijania pozytywnych cech, przezwyciężania lęków, niepokoju, uwolnienia się od przygnębienia, zniechęcenia, niskiego poczucia wartości. Zajęcia wychowawcze realizowane w trakcie wycieczek miały na celu dostarczenie uczestnikom doświadczeń i informacji sprzyjających lepszemu zrozumieniu siebie, budowaniu dobrych relacji z innymi, radzeniu sobie w trudnych sytuacjach bez sięgania po środki uzależniające.

W trakcie realizacji tego programu prowadzono również zajęcia kulinarne, gdzie wychowankowie świetlicy mieli okazję zapoznać się z potrawami przygotowywanymi w różnych rejonach Polski. W ramach zajęć kulinarnych uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z urządzeniami gospodarstwa domowego, zasadami racjonalnego odżywiania, kulturą zachowania się przy stole podczas spożywania posiłków. Dzieci angażowane w czynności kulinarne miały możliwość poznania i umacniania pracy w grupie, przejawienia

inicjatywy i podniesienia własnej wartości. Sprawdzianem nabytych umiejętności było przygotowanie potraw na uroczystą Kolację Wigilijną zorganizowaną dla 160 osób (rodziców i wychowanków świetlicy) w sali Szkolnego Schroniska Młodzieżowego. Wychowankowie przygotowali również przedstawienie pt. „W drodze do Betlejem”

Świetlica realizując programy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, umożliwiła dzieciom zmianę negatywnego zachowania poprzez promowanie zdrowego stylu życia, wyrażanie emocji, odreagowanie napięć wyniesionych z domu i radzenie sobie ze stresem, nawiązywanie prawidłowych kontaktów z rówieśnikami i osobami dorosłymi, nabywanie umiejętności bycia asertywnym. Ważnym aspektem było uświadamianie wychowanków o konsekwencjach podejmowania zachowań ryzykownych i szkodliwych dla zdrowia.

4. Zespół Interwencji Kryzysowej będący w strukturach MOPS-u.

W okresie od stycznia 2023 r. do grudnia 2023r. w Zespole Interwencji Kryzysowej objęto interwencją i pomocą 531 środowisk. Pomoc na rzecz osób dorosłych prowadzona była na rzecz 486 środowisk, natomiast praca pomocowa dotycząca dzieci i młodzieży prowadzona była na rzecz 45 środowisk. W sumie odbyło się 3 191 spotkań ze specjalistami Zespołu.

Biorąc pod uwagę formy pracy realizowane w Zespole Interwencji Kryzysowej przeprowadzono:

2914 spotkań z osobami dorosłymi, dotyczyły one 486 osób dorosłych,

277 spotkań z dziećmi i młodzieżą, dotyczyły one 45 osób niepełnoletnich,

289 indywidualnych spotkań terapeutycznych dla 8 osób dorosłych,

37 spotkań wsparciowych w środowisku dla 1 osoby dorosłej,

226 spotkań w ramach interwencji kryzysowej dla 87 osób dorosłych,

25 spotkań interwencyjnych dla 9 osób małoletnich,

206 konsultacji z osobami powyżej 60 roku życia (33 osoby),

283 konsultacji z osobami niepełnosprawnymi (41 osób),

79 konsultacji dla obcokrajowców (16 osób), w tym z traumą wojenną (5 osób),

Praca Zespołu Interwencji Kryzysowej na rzecz innych jednostek organizacyjnych MOPS:

1)Zespół do Spraw Pieczy Zastępczej - psycholog uczestniczył w 363 posiedzeniach w sprawie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

- 1) Żłobki: psycholodzy Zespołu przeprowadzili obserwacje dziecka w grupie żłobkowej na prośbę rodzica. Zgłoszonym problemem była agresja chłopca w stosunku do innych dzieci oraz opiekunek w żłobku. Rodzicom dzieci uczęszczających do żłobka przedstawiono propozycję warsztatów „Od niemowlaka do przedszkolaka – warsztaty w słusznej sprawie”. Jednak żaden rodzic nie był zainteresowany proponowaną formą wsparcia.
- 2) Schronisko dla Bezdomnych i Dom Samotnej Matki z Dzieckiem: Dyżur psychologa w Schronisku dla Bezdomnych i Domu Samotnej Matki z Dzieckiem prowadzony był w styczniu 2023 r., raz w tygodniu. Od lutego dyżury zostały zawieszono z uwagi na braki kadrowe w Zespole. W miesiącu styczniu na konsultację psychologiczną zgłosiło się 12 podopiecznych Schroniska. Wykazywali oni głównie chęć rozmowy i potrzebę wsparcia w trudnej dla nich sytuacji życiowej.
- 3) Dom Dziennego Pobytu: Psycholog regularnie raz w tygodniu prowadził zajęcia ruchowe Edukacji Somatycznej opartej o nauki M. Feldenkraisa dla uczestników Domu Dziennego Pobytu w Legnicy. Zajęcia były skierowane do wszystkich podopiecznych, którzy doświadczają chronicznych bólów kręgosłupa, głowy i stawów, przeszli wylew bądź udar, mają kłopoty ze snem, przeżywają wahania nastrojów. Celem zajęć jest spowolnienie procesów starzenia się. Łącznie w 2023r. w Domu Dziennego Pobytu odbyło się 30 zajęć edukacji somatycznej, w których uczestniczyły 3 osoby.

W ramach ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy Domowej, Zespół Interwencji Kryzysowej w roku 2023 przeprowadził następujące działania:

- 1) Grupa Psychoedukacyjna dla Osób Doświadczających Przemocy Domowej - do udziału w Grupie Psychoedukacyjnej kierowane były osoby z ramienia grup diagnostyczno-pomocowych, które doznawały przemocy ze strony osób najbliższych. Spotkania odbywały się we wtorki w godzinach od 13 do 14. Łącznie miało miejsce 33 spotkania, w których w sumie uczestniczyło 13 osób.
- 1) Warsztaty dla Rodziców „Chcę rozumieć moje dziecko” - program warsztatów opracowany był z myślą o rodzicach dzieci w wieku szkolnym, którzy zmagali się z poczuciem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, doświadczyli trudności w obszarze budowania relacji z własnym dzieckiem. I edycja warsztatów odbyła się w I połowie roku 2023. W tym okresie od marca do czerwca

2023 r. odbyło się 11 spotkań grupowych oraz przeprowadzono z każdym chętnym rodzicem konsultację kwalifikującą do warsztatów. Chęć udziału w warsztatach zgłosiło 10 osób, z czego 6 przystąpiło do ich realizacji. 3 rodziców była obecna tylko na 3 spotkaniach, z pozostała 3 opuściła 1-2 spotkania. II edycja warsztatów została przeprowadzona w okresie wrzesień-grudzień 2023 r. W tym okresie odbyło się 12 spotkań grupowych. Chęć udziału w warsztatach zgłosiło 15 rodziców, z czego 12 przystąpiło do ich realizacji. 3 osoby nie zgłosiły się na warsztaty.

- 2) Warsztaty dla Rodziców „Od niemowlaka do przedszkolaka – warsztaty w słusznej sprawie”. Warsztaty skierowane były do rodziców, którzy chcieli poszerzyć swoje kompetencje wychowawcze, doświadczali problemów wychowawczych i opiekuńczych ze swoimi dziećmi (wiek żłobkowy i przedszkolny). Głównym celem warsztatów były poszerzenie wiedzy na temat rozpoznawania i nazywania emocji dziecka, poprawa komunikacji między rodzicem a dzieckiem, rozwój umiejętności kompetencji rodzicielskich bez użycia przemocy. W okresie styczeń – luty 2023 r. miała miejsce kontynuacja spotkań warsztatowych, które rozpoczęły się w październiku 2022 r. Odbyły się 4 spotkania grupowe, w których wzięły udział 2 osoby. Uczestnicy zrealizowali cały program warsztatów. W styczniu 2023 r. na konsultację wstępną do udziału w programie zgłosił się 1 rodzic, który otrzymał propozycję indywidualnych spotkań z psychologiem, w celu pracy nad bieżącymi trudnościami wychowawczymi. Kolejne edycje warsztatów nie odbyły się w kolejnych miesiącach roku 2023, z uwagi na to, iż rodzice, którzy zgłaszali się do Zespołu z trudnościami wychowawczymi wobec dzieci do lat 6 wykazywali większe zainteresowanie indywidualną pracą z psychologiem, aniżeli pracą w grupie.
- 3) Udział w posiedzeniach grup diagnostyczno-pomocowych - psycholodzy uczestniczyli w każdym posiedzeniu grupy diagnostyczno – pomocowej, na które zostały zaproszone osoby doznające przemocy domowej. Głównym zadaniem psychologa było udzielanie wsparcia i motywowanie osób doświadczających przemocy do zmiany swojej trudnej sytuacji życiowej.
- 4) Indywidualna praca psychologa z osobami stosującymi przemoc domową - do Zespołu Interwencji Kryzysowej zgłosiło się 41 osób, które w procedurze „Niebieskie Karty” figurowały jako osoby stosujące przemoc domową. Z osobami przeprowadzono łącznie 303 spotkania, których głównym celem była praca nad przejęciem

odpowiedzialności za przemoc oraz zmiana ich przekonań i sposobu myślenia oraz praca na emocjach.

Współdziałanie z innymi instytucjami:

W roku 2023 Zespół Interwencji Kryzysowej podejmował także współpracę z innymi instytucjami. Psycholodzy Zespołu uczestniczyli w kontaktach rodzic - dziecko wyznaczonych przez Sąd Rejonowy. Wobec jednej rodziny zaplanowano w 2023 roku 24 spotkania. Żaden kontakt się nie odbył, ponieważ dziecko nie chciało spotkać się z ojcem. Z kolei wobec drugiej rodziny, zaplanowano od października do grudnia 2023 r. 9 spotkań. Zostały zrealizowane 4 kontakty, ponieważ na pozostałe 5, matka nie przyprowadziła córki. Każda nieobecność była przez rodzica usprawiedliwiona. Ponadto, na prośbę kuratorów z Sądu Rejonowego III Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej objęto natychmiastowym wsparciem psychologicznym 2 podopiecznych. Natomiast na zgłoszenie dyrektora Domu Dziecka przy ul. Wandy i Rodzinnego Domu Dziecka przy ul. Heweliusza w Legnicy, 4 wychowanków zostało objętych pomocą psychologów Zespołu Interwencji Kryzysowej. W sumie przeprowadzono 22 spotkań wspierających.

W roku 2023 najczęściej zgłaszanymi przez klientów problemami były: problemy emocjonalne, myśli samobójcze, samookaleczenia, przemoc domowa, konflikty w partnerstwie i w małżeństwie (zdrada, zazdrość, trudności w relacji, rozstania, rozwód), traumatyczne wydarzenia (śmierć, żałoba, odebranie dziecka z rodziny), zaburzenia psychiczne, trudności wychowawcze.

5. Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień „MONAR”.

W 2023 r. do Poradni Profilaktyki i Terapii Uzależnień „MONAR ” w Legnicy zgłosiło się 562 osoby uzależnione i zagrożone uzależnieniem od substancji psychoaktywnych (w tym 225 nowych osób), 128 rodziców (w tym 87 nowych osób). Ponadto w okresie sprawozdawczym zgłosiły się 104 osoby z problemem uzależnień behawioralnych (hazard, komputer, seks) oraz 46 osób z ich rodzin.

Zgłosiło się 216 osób zainteresowanych problemem uzależnień (uczniowie, nauczyciele, pedagodzy, kuratorzy, pracownicy socjalni, policjanci).

W 2023 r. zostało udzielonych łącznie 5571 porad osobom uzależnionym i nie uzależnionym. 17 osób skierowanych zostało na detoksykację, 3 osoby do szpitali psychiatrycznych, a 27 osób do ośrodków rehabilitacyjnych na terenie całego kraju.

W ramach terapii grupowej prowadzona była:

- grupa edukacyjna dla osób uzależnionych,
- grupa wsparcia dla osób uzależnionych zapobiegająca nawrotom,
- grupa wsparcia dla rodziców,
- grupa dla młodzieży zagrożonej uzależnieniem,
- grupa wstępna motywująca,
- grupa dla osób współuzależnionych.

Ponadto od 2011 r. przy Poradni działa Oddział Dzienny dla Osób Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych. W 2023 r. leczyło się w nim 16 osób (od początku 195 osób).

W ramach profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia odbyło się wiele spotkań z uczniami, rodzicami i nauczycielami szkół podstawowych i średnich w Legnicy. Prowadzone były warsztaty z młodzieżą z uwzględnieniem szkodliwości używania środków psychoaktywnych i ich wpływie na organizm człowieka.

W ramach działań z zakresu wczesnej interwencji i psychoedukacji od stycznia 2011r. realizowany jest program „FreD” finansowany przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii w Warszawie, który ma na celu:

- wczesną interwencję wobec młodych (14 – 21 lat), nie uzależnionych osób, które zostały przyłapane na używaniu i/lub posiadaniu środków odurzających ,
- edukację nt. problemów związanych z używkami,
- zachęcenie młodzieży do obiektywnego spojrzenia na używanie substancji psychoaktywnych,
- informację nt. możliwości podjęcia leczenia,
- edukację bezpiecznych zachowań

W 2023 r. w Programie FreD wzięło udział 50 osób.

III. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

Nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego, rodzi poważne problemy, jest przyczyną cierpienia dorosłych i dzieci. Najczęściej to rodziny osób pijących szkodliwie i uzależnionych zgłaszają się do różnych instytucji udzielających pomocy z oczekiwaniem skłonienia ich pijących bliskich do

podjęcia leczenia uzależnienia.

Punkty konsultacyjne pełnią ważną rolę w lokalnym systemie pomocy osobom uzależnionymi członkom rodzin z problemem alkoholowym. Działalność punktów ma za zadanie umożliwienie uzyskania pomocy lub porady dla wszystkich mieszkańców miasta w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- Punkt Konsultacyjny Dla Osób Potrzebujących Pomocy ul. Kościelna 3

Projekt był realizowany w okresie od stycznia 2023 roku do grudnia 2023 roku w każdy wtorek w godzinach 16⁰⁰ -18⁰⁰ z wyłączeniem okresu urlopowego. W Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Potrzebujących Pomocy udzielano porad/konsultacji w zakresie pomocy psychologicznej, pedagogicznej i prawnej. W 2023 roku specjaliści Punktu Konsultacyjnego przeprowadzili ogółem 242 rozmów/konsultacji.

Praca w Punkcie polegała na prowadzeniu indywidualnych rozmów o charakterze konsultacyjno-wspierających. Rozmowy te pozwalały osobom zgłaszającym się realnie ocenić swoją aktualną sytuację i podjąć adekwatne działania zmierzające do zapewnienia im i ich członkom rodziny (np. dzieciom) poczucia bezpieczeństwa. Osobom tym proponowano korzystanie z wszelkich dostępnych form pomocy, a także budowano ogólny plan działań, jakie dana osoba może przedsięwziąć we własnym zakresie. Osoby zgłaszające się do punktu konsultacyjnego otrzymały wsparcie w sytuacjach kryzysowych. W niektórych przypadkach była udzielana wstępna pomoc terapeutyczna.

W Punkcie Konsultacyjnym udzielano konsultacji psychologicznych. Praca psychologa w Punkcie Konsultacyjnym zawierała się w obszarze zagadnień rozwiązywanych w poradniach zdrowia psychicznego i w poradniach psychologiczno - pedagogicznych. Z porad skorzystało łącznie 89 osób.

Znacząca grupa osób korzystających ze wsparcia psychologicznego to osoby znajdujące się w kryzysie życiowym, zmagające się z własnymi trudnościami emocjonalnymi, bezradnością życiową, lękiem o przyszłość rodziny.

Spora grupa osób, to samotne matki, zmagające się z problemami wychowawczymi, a także kobiety podejmujące wysiłek, a by odzyskać opiekę nad dziećmi, przebywającymi w pieczy zastępczej.

Osoby te poszukiwały pomocy w zrozumieniu swoich problemów i trudności, często w nazwaniu ich, a także pomocy w podjęciu specjalistycznej terapii, nierzadko w

poradniach zdrowia psychicznego czy ośrodkach leczenia uzależnień.

W Punkcie Konsultacyjnym udzielano konsultacji pedagogicznych.

W 2023 roku udzielono konsultacji pedagogicznych dla 78 osób. Zakres udzielanych konsultacji w ramach działań Punktu Konsultacyjnego dotyczył zagadnień wychowawczych, działań profilaktycznych oraz programu edukacyjnego. Podczas prowadzonych rozmów konsultacyjnych były omawiane występujące trudności szkolne w obszarze edukacyjnym i wychowawczym. Analizowane były przyczyny, objawy, okres ich występowania oraz możliwościach złagodzenia poprzez podjęcie czynności naprawczych.

Przedstawione były sposoby ich całościowego lub częściowego wyeliminowania poprzez podjęcie wspólnych i skoordynowanych oddziaływań wychowawczych szkoły, domu rodzinnego, asystenta bądź kuratora. W przypadkach bardziej złożonych, przy dużej skali wstępujących problemów i dysfunkcji dziecka, rodzice byli informowani o możliwości przeprowadzenia badań specjalistycznych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, a także uczestniczenia w zajęciach terapeutycznych dotyczących całej rodziny. W wielu przypadkach proponowano zapisanie dzieci do Świetlicy Terapeutycznej Nr 1.

Większość z omawianej grupy osób, to najczęściej matki samotnie wychowujące swoje dzieci. Występowały również przypadki ojców – samodzielnie pełniących funkcje opiekuńczo-wychowawcze. W przypadku osób z podejrzeniem uzależnienia istotą przeprowadzonej rozmowy było podjęcie interwencji, która w niektórych przypadkach skutkowałą zmotywowaniem jej do podjęcia leczenia w placówce odwykowej lub do ograniczenia picia szkodliwego.

Podczas konsultacji niektóre osoby ujawniały postawę nieporadności, zagubienia, wówczas zapraszano do skorzystania z konsultacji psychologicznych lub innych form wsparcia oferowanych przez Świetlicę Terapeutyczną Nr 1 w Legnicy.

W Punkcie Konsultacyjnym udzielano konsultacji prawnych.

W roku 2023 udzielono 75 osobom konsultacji prawnych. Odbiorcami były głównie osoby z terenu dzielnicy Kartuzy lub osoby dorosłe korzystające z zajęć Centrum Integracji Społecznej.

Głównymi problemami z którym zgłaszali się mieszkańcy były to problemy mieszkaniowe, sprawy z zakresu pomocy społecznej, przemocy w rodzinie, sprawy adopcyjne i alimentacyjne. Część konsultacji prawnych dotyczyła spraw o rozwód, separację oraz o eksmisję przeciwko osobom dopuszczającym się przemocy psychicznej i fizycznej wobec zgłaszających, ich dzieci i współdomowników.

Zakres udzielanej pomocy sprowadzał się do udzielania porad prawnych/konsultacji dotyczących wskazania przysługujących w świetle obowiązujących przepisów prawa uprawnień oraz pomocy w redagowaniu i sporządzaniu pism do Sądu oraz innych organów i instytucji. W wielu przypadkach występował problem nadużywania alkoholu przez męża lub konkubenta, partnera życiowego, ojca, czasami matki czy rodzeństwa.

Praca psychologa w Punkcie Konsultacyjnym zawierała się w obszarze zagadnień rozwiązywanych w poradniach zdrowia psychicznego i w poradniach psychologiczno - pedagogicznych. Z porad skorzystało łącznie 89 osób.

Znacząca grupa osób korzystających ze wsparcia psychologicznego to osoby znajdujące się w kryzysie życiowym, zmagające się z własnymi trudnościami emocjonalnymi, bezradnością życiową, lękiem o przyszłość rodziny.

Spora grupa osób, to samotne matki, zmagające się z problemami wychowawczymi, a także kobiety podejmujące wysiłek, a by odzyskać opiekę nad dziećmi, przebywającymi w pieczy zastępczej.

Osoby te poszukiwały pomocy w zrozumieniu swoich problemów i trudności, często w nazwaniu ich, a także pomocy w podjęciu specjalistycznej terapii, nierzadko w poradniach zdrowia psychicznego czy ośrodkach leczenia uzależnień.

Przedstawione powyżej działania stanowią wybrane przykłady zadań i stanowią niewielką część wszystkich realizowanych programów. Uwzględniając doświadczenia z lat poprzednich, z których wynika, że najskuteczniejsza jest profilaktyka skierowana do dzieci i młodzieży jako grupy najbardziej narażonej na ryzyko wynikające ze spożywania alkoholu wydaje się, że optymalnym czasem na działania nastawione na opóźnienie wieku inicjacji środków psychoaktywnych jest okres uczęszczania do szkoły podstawowej. Okres dorastania jest tym czasem w życiu każdego człowieka, gdy próbuje się wielu nowych, czasami dobrych czasami złych rzeczy, w tym też alkoholu, papierosów, narkotyków. W związku z tym w działaniach skierowanych do młodzieży w wieku szkolnym lub starszej, stawiano na działania

ograniczające – najlepiej do zera zachowania zwiększające ryzyko szkód związanych z użyciem środków psychoaktywnych.

Realizując zadania z zakresu szeroko rozumianej problematyki zapobiegania uzależnieniom w 2023 roku kontynuowane były działania zmierzające do ograniczenia negatywnych zjawisk na terenie miasta Legnica.

6. Punkt Konsultacyjno - Diagnostyczny w zakresie anonimowego i bezpłatnego testowania w kierunku wykrywalności wirusa HIV działającego przy Centrum Terapii Uzależnień w Legnicy przy ulicy Powstańców Śląskich 10

Zadaniem Punktu było wykrywanie wczesnych zakażeń HIV prowadzące do przerwania dalszego rozpowszechniania zakażeń, a także zwiększenie poziomu wiedzy nt. HIV/AIDS, bezpieczniejszych zachowań seksualnych oraz sposobów redukcji zakażeń HIV wśród mieszkańców Legnicy. Podejmowane działania w Punkcie skierowane były do całej populacji ze szczególnym uwzględnieniem osób zażywających środki psychoaktywne. Oprócz anonimowego pobierania krwi w celu wykonania badań na obecność wirusa HIV, prowadzono rozmowy redukujące stres związany z badaniem i wydaniem wyników oraz udzielano poradnictwa bez wykonania badania. Rozdawano również materiały edukacyjne.

W 2023 roku do Punktu zgłosiło się 81 osób, którym wykonano test w kierunku wykrywalności wirusa HIV, udzielono 158 konsultacji bez wykonania badania oraz udzielono konsultacji przed i po badaniu.

7. Działaniach podejmowane przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Zadania Zespołu określone są w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021- 2025. Podstawowym zadaniem była integracja i koordynacja działań podmiotów, wchodzących w skład Zespołu oraz innych specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, a także rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym. Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej zapewniał Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy. Zespół Interdyscyplinarny nie posiada własnego budżetu, jednak Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,

otrzymał w 2023 roku z budżetu gminy, środki finansowe w wysokości 10.000 zł. W/w suma została przeznaczona na: zakup materiałów biurowych, opłatę kosztów korespondencji, wykonanie ulotek oraz realizację szkoleń dla pracowników pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

W okresie od stycznia do grudnia 2023 r. miały miejsce cztery posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego. Stałym punktem każdego posiedzenia było przedstawienie sprawozdania z funkcjonowania grup roboczych, a od września grup diagnostyczno - pomocowych powołanych przez przewodniczącą. Członkowie Zespołu oraz grup roboczych/ grup diagnostyczno - pomocowych mieli obowiązek zapewniania sprawnego funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy domowej w Legnicy. W podejmowanych działaniach najważniejsze było to, aby zatrzymać przemoc oraz aby osoby jej doznające mogły liczyć na wsparcie lokalnych służb i instytucji. W tym celu na bieżąco monitorowano sytuacje rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” oraz utrzymywano systematyczne kontakty z osobami dotkniętymi przemocą oraz z osobami ją stosującymi. Przedstawiciele instytucji wchodzących w skład Zespołu, pracowali nad usprawnieniem systemu pomocy rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy domowej, działali w obszarze rozpowszechniania dostępności informacji o miejscach świadczących pomoc specjalistyczną na rzecz osób doznających przemocy oraz o skutecznych oddziaływaniach wobec osób stosujących przemoc domową. Poruszali także tematy współpracy pomiędzy poszczególnymi podmiotami.

W dniu 03-02-2023 r. odbyło się spotkanie z przedstawicielami Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Legnicy z Przewodniczącą Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds Przeciwdziałania Przemocy Domowej i przedstawicielem Komendy Miejskiej Policji w Legnicy. Spotkanie zostało zainicjowane przez Naczelną Pielęgniarkę w/w szpitala. Tematem zebrania była Procedura „Niebieskiej Karty”. Został przywołany obowiązek i zadania ochrony zdrowia wynikające z Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, omówiono sam formularz „Niebieskiej Karty – A”, procedurę zakładania i postępowania po jego wypełnieniu. Dzielnicy przedstawił zaświadczenie lekarskie zawierające przyczyny i rodzaje uszkodzeń ciała związanych z przemocą domową. Zaproszono przedstawicieli ochrony zdrowia do współpracy na rzecz Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Ponad to, na wniosek Dyrektorów placówek oświatowych odbyły się szkolenia rad pedagogicznych z tematyki procedury „Niebieskiej Karty”, obowiązków oświaty i zmian w nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy

domowej. Przewodnicząca Zespołu wraz z Zastępcą Przewodniczącej przeprowadziły 4 takie spotkania w następujących placówkach: Miejskie Przedszkole Nr 4 w dniu 11-05-2023 r., Szkoła Podstawowa Nr 7 w dniu 13-09-2023 r., Miejskie Przedszkole Nr 3 w dniu 30-11-2023 r. oraz Zespół Szkół Elektryczno – Mechanicznych w dniu 13-12-2023 r. Kolejne wnioski o powyższe szkolenie zostały wystosowane przez Dyrektora Szkoły Podstawowej Nr 16, Szkoły Podstawowej Nr 10 i Miejskiego Przedszkola Nr 11. Terminy spotkań zostały ustalone na pierwszy kwartał 2024 r. Zainteresowanie powyższymi spotkaniami przedstawicieli placówek oświatowych jest skutkiem wystosowanego w grudniu 2022 r. listu Przewodniczącej do wszystkich dyrektorów szkół i przedszkoli w Legnicy, w którym przypomniany został obowiązek reagowania w przypadku zgłoszenia przez ucznia/ wychowanka, przemocy domowej, czy też zauważenia przez przedstawiciela placówki oznak doświadczanej przez dzieci i młodzież przemocy.

W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej, w indywidualnych przypadkach, powoływane były grupy robocze, a od września grupy diagnostyczno - pomocowe. W skład grup powoływany był zawsze przedstawiciel MOPS-u - pracownik socjalny oraz dzielnicowy Rewiru I Komendy Miejskiej Policji w Legnicy. Gdy istniała potrzeba rozszerzenia diagnozy środowiska rodzinnego, powoływano dodatkowo inne osoby reprezentujące instytucje stosownie do danego problemu w rodzinie np. przedstawiciele oświaty, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czy sądu. Posiedzenia grup roboczych/ diagnostyczno - pomocowych, pracujących bezpośrednio w środowisku, miały miejsce w siedzibie MOPS przy ul. Okrzei 9. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. odbyło się 927 posiedzeń grup roboczych/ grup diagnostyczno-pomocowych, tj. średnio dziennie odbywały się 4 spotkania.

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywało się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” i nie wymagało zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Podmiotami uprawnionymi do wszczęcia procedury są przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia. Wszczęcie procedury następowało przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta -A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy domowej. Przedstawiciele w/w

podmiotów realizowali procedurę „Niebieskiej Karty” w oparciu o zasadę współpracy.

Poniżej przedstawiono liczbę „Niebieskich Kart -A”, sporządzonych przez podmioty uprawnione w 2022 r. i 2023 r.

Podmiot uprawniony	2022 r.	2023 r.
Policja	194	197
Pomoc Społeczna	36	49
Oświata	9	12
MKRPA	0	0
Służba zdrowia	0	2
RAZEM	239	260

Obserwując powyższe dane można zauważyć, iż w porównaniu do roku 2022 wzrosła liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”. Nadużywanie alkoholu, środków odurzających oraz zaburzenia psychiczne, osób wskazanych w procedurze jako sprawców przemocy domowej, sprzyjają eskalacji już istniejących konfliktów oraz potęgują występowanie przemocy. Widoczny jest także wzrost w liczbie zakładanych kart przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i Oświatę. Może to być związane z tym, iż środowisko, w tym świadkowie przemocy, dzieci i młodzież szkolna stają się coraz bardziej świadomi swoich społecznych obowiązków w kwestii zgłaszania przemocy odpowiednim instytucjom. W dalszym ciągu największa liczba „Niebieskich Kart-A” zakładana jest przez policję, następnie przez pomoc społeczną i oświatę.

Innym problemem zauważalnym w roku 2023 jest wzrost liczby zakończeń procedur „Niebieskiej Karty” z uwagi na brak zasadności podejmowanych działań. Związane jest to z tym, iż mieszkańcy Legnicy coraz częściej wykorzystują procedurę w konfliktach małżeńskich, jako pomocne narzędzie przy sprawach rozwodowych. Dane przedstawia poniższa tabela:

Przesłanki do zakończenia NK	2022	2023
Ustanie przemocy	74	71
Brak zasadności podejmowania działań	25	62
RAZEM	99	133

Do końca grudnia 2023 r. zakończono 232 procedury „Niebieskiej Karty”, dotyczących lat ubiegłych oraz roku bieżącego.

Głównym celem pracy grup roboczych/ grup diagnostyczno - pomocowych było podejmowanie działań dążących przede wszystkim do zatrzymania przemocy domowej, zdiagnozowanie problemu przemocy i określenie kierunku pracy z rodziną, tak by zniwelować źródła występującego problemu.

Na spotkania członków grupy roboczej/ grupy diagnostyczno - pomocowej w danej sprawie, zapraszane były osoby doświadczające przemocy oraz osoby ją stosujące. Zarówno jednym i drugim proponowane były spotkania indywidualne z psychologiem bądź udział w grupie wsparcia. W przypadku rodziców, którzy stosowali przemoc wobec swoich dzieci, proponowano udział w warsztatach celem podniesienia ich kompetencji rodzicielskich i nauczenie jak wychowywać bez przemocy. Ponad to, sprawcy byli informowani i motywowani do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym prowadzonym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Po wejściu w życie zmian w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, członkowie grupy diagnostyczno – pomocowej skierowali 22 wnioski do Gminnego Zespołu o skierowanie sprawców z danych rodzin do udziału w w/w oddziaływaniach. Członkowie grup oprócz rozmowy, wypełniali także kolejne egzemplarze Niebieskich Kart tj. z osobą doświadczającą przemocy domowej („Niebieska Karta - C”) oraz z osobą stosującą przemoc (Niebieska Karta - D”). W 2023 r. wypełniono 90 formularzy „Niebieskich Kart - C” oraz 83 „Niebieskich Kart - D”.

Analizując „Niebieskie Karty-A”, które wpłynęły do Zespołu w 2023 r., pod kątem form przemocy wykazanych w formularzach „Niebieska Karta - A” ustalono, iż: w 201 przypadkach miała miejsce przemoc fizyczna, w 231 przemoc psychiczna, w 13 przypadkach przemoc seksualna, w 14 przemoc ekonomiczna, w 17 zaniedbania i w 8 cyberprzemoc, czyli

przemoc stosowana za pomocą środków elektronicznych. Często jedna osoba doświadczała wszystkich w/w form przemocy. Bezpośrednio przemocy ze strony rodziców/opiekunów, doznało 126 dzieci. Jest to niepokojący wzrostowy wskaźnik, w porównaniu do roku ubiegłego, gdzie przemocy ze strony osób dorosłych doświadczało 96 małoletnich.

Zespół interdyscyplinarny w ramach swojej działalności, przekazywał również informacje do organów ścigania o pełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy domowej. W 2023 r. do prokuratury wystosowano 52 zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy domowej. Do sądu rodzinnego skierowano 74 wnioski o wgląd w sytuację rodzinną małoletnich i 2 zawiadomienia do Sądu Rejonowego I Wydziału Karnego w sprawie osób dorosłych. Pracownicy socjalni i policja wystosowali do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wnioski z prośbą o podjęcie działań wobec osób nadużywających alkohol (20 wniosków).

Podsumowując działalność Zespołu Interdyscyplinarnego można zauważyć, iż powyższa formuła pracy, współpraca wielu służb w konkretnych przypadkach pozwala na podejmowanie szerszego zakresu działań w obszarze przeciwdziałania przemocy. Wymiana doświadczeń oraz znajomość zakresu działań w obszarze przemocy przez poszczególne podmioty jest niezwykle pomocna w podejmowaniu bezpośrednich działań w środowiskach zagrożonych przemocą domową.

IV. Przeciwdziałanie naruszeniom prawa w związku z prowadzeniem sprzedaży napojów alkoholowych i innych substancji psychoaktywnych.

Alkohol jest wprawdzie legalnym towarem rynkowym, ale ponieważ powoduje określone szkody społeczne, ekonomiczne i zdrowotne, ustawodawca poprzez stosowne regulacje prawne stara się ograniczyć dostęp do niego, zmniejszając szkody związane z niewłaściwym używaniem i zapobiegać powstawaniu kolejnych problemów związanych z alkoholem.

Ustawą z dnia 10 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych, rady gmin zostały zobowiązane do uchwalenia w ciągu 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, uchwały realizującej uregulowania wynikające z nowego jej brzmienia. Dotychczasowe przepisy uprawniały radę gminy do ustalenia liczby punktów sprzedaży dla napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (limit nie obejmował sprzedaży napojów alkoholowych do 4,5 % zawartości alkoholu oraz piwa). Nowe brzmienie art. 12 ustawy o wychowaniu w trzeźwości nałożyło na radę gminy obowiązek uchwalenia

odrębnego limitu dla każdego rodzaju napojów alkoholowych, z uwzględnieniem rodzaju punktu sprzedaży (gastronomia/detal). Należy zatem podkreślić, że nowe limity odnoszą się do liczby zezwoleń, nie zaś do liczby punktów sprzedaży.

Zgodnie z obecnie obowiązującą uchwałą Rady Miejskiej w Legnicy Nr XLIX/525/18 z dnia 30 lipca 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych na terenie miasta Legnicy limity te zostały określone na poziomie:

maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży nie może przekroczyć:

133 - do 4,5 % zawartości alkoholu oraz piwa,

114 - od 4,5 % do 15 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),,

114-powyżej 18 % zawartości alkoholu

maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży nie może przekroczyć:

238 - do 4,5 % zawartości alkoholu oraz piwa,

238 - od 4,5 % do 15 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),,

238 - powyżej 18 % zawartości alkoholu

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. liczba aktualnych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych kształtowała się na poziomie:

placówki gastronomiczne:

94 - do 4,5 % zawartości alkoholu oraz piwa,

64 - od 4,5 % do 15 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),,

53 - powyżej 18 % zawartości alkoholu

placówki handlowe:

169 - do 4,5 % zawartości alkoholu oraz piwa,

174 - od 4,5 % do 15 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),,

166 - powyżej 18 % zawartości alkoholu

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opiniuje w przedmiocie lokalizacji punktu sprzedaży wskazanym przez przedsiębiorców we wnioskach o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W 2023 roku komisja wydała 230 postanowień. Pozytywna opinia Komisji jest jednym z obligatoryjnych dokumentów potrzebnych do wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Przy wydawaniu opinii Komisja kierowała się zasadami usytuowania na terenie miasta Legnicy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz limitem zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i do spożycia w miejscu sprzedaży określonym w Uchwale Rady Miejskiej Legnicy Nr XLIX/525/18 z dnia 30 lipca 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych na terenie miasta Legnicy.

Jednym z kluczowych problemów wymagających systematycznych działań jest kwestia ograniczenia dostępności napojów alkoholowych dla młodzieży, dlatego uwzględniono działania nastawione na zmianę postaw i zachowań sprzedawców napojów alkoholowych oraz warunków nie sprzedawania i nie podawania alkoholu nieletnim.

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawie z dnia 6 marca 2018r. prawo przedsiębiorców Komisja ma obowiązek przeprowadzić kontrole sprzedaży napojów alkoholowych w sprawie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży. W 2023 roku Komisja przeprowadziła 8 kontroli sprzedaży napojów alkoholowych w sprawie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży. W trakcie przeprowadzenia 8 kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

V. Szkolenie różnych grup zawodowych

Szkolenia różnych grup zawodowych są ważnym elementem podejmowanej w mieście profilaktyki z zakresu uzależnień oraz zapobiegania przemocy. Jednym z istotnych punktów w 2023 roku było wspieranie i dofinansowywanie osób pracujących w różnych zawodach pragnących kształcić się w zakresie zapobiegania patologiom społecznym.

W 2023 roku funkcjonariusze Straży Miejskiej w Legnicy uczestniczyli w szkoleniach:

1. Prewencja oraz profilaktyka w wymiarze zawodowym, społecznym i osobistym.
Rozwiązywanie problemów w w/w aspektach życia

Szkolenie odbyło się w siedzibie Straży Miejskiej w Legnicy i dotyczyło zagadnień związanych z czynnikami biologicznymi, psychologicznymi, społecznymi a nawet duchowymi. Uzależnienie nie dotyczy tylko alkoholu czy innych środków odurzających ale innych zachowań czy przyzwyczajzeń. Program zajęć obejmował czynniki odkrywania siebie i

innych aby się nie pogubić w życiu. Poznanie swojej świadomości i zmiany na lepsze. Szkolenie zaplanowano i rozłożono na dwa dni, w okresie tj. w dniu 07.11.2023 (wtorek) oraz w dniu 14.11.2023 (wtorek). Szkolenie miało charakter wykładowy oraz warsztatowy. W szkoleniu wzięło udział: 18 strażników (w pierwszym dniu szkolenia) oraz 17 strażników (w drugim dniu szkolenia). Każdy uczestnik szkolenia otrzymał zaświadczenie o uczestnictwie.

2. Profilaktyka i terapia uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych Szkolenie odbyło się w siedzibie Straży Miejskiej w Legnicy dotyczyło zagadnień związanych z pogłębieniem wiedzy prewencyjno-profilaktycznej z zakresu uzależnień, patologii, działań prewencyjno-edukacyjnej, radzenia sobie z problemami dzisiejszego społeczeństwa. Szkolenie zaplanowano i rozłożono na dwa dni, w okresie tj. w dniu 29.11.2023 (środa) oraz w dniu 30.11.2023 (czwartek). Zajęcia szkoleniowe prowadzone były metodami podającymi i aktywnymi tj. wykład, psychoedukacja, odgrywanie scenek, dyskusja na forum oraz film. W szkoleniu wzięło udział: 18 strażników (w pierwszym dniu szkolenia) oraz 15 strażników (w drugim dniu szkolenia). Każdy uczestnik szkolenia otrzymał zaświadczenie o uczestnictwie.

Szkolenia dla pracowników MOPS w Legnicy w 2023 roku

W 2023 roku pracownicy Ośrodka Pomocy Terapeutycznej uczestniczyli w następujących szkoleniach podnoszących ich kompetencje zawodowe, doskonalących warsztat pracy i zapobiegających wypaleniu zawodowemu.

Trzy szkolenia pod nazwą „Superwizja Zespołu Ośrodka Pomocy Terapeutycznej Dla Dzieci i Młodzieży”. Uczestniczyło w nich 9 osób, zajęcia objęły 18 godzin szkoleniowych. Kadra placówki zrealizowała również szkolenie praktyczne w zakresie arteterapii pt. „Warsztaty ozdób z drewna”. Uczestniczyło w nich 10 osób a zajęcia obejmowały 6 godzin praktycznych. Podnoszenie umiejętności i kwalifikacji różnych grup zawodowych są istotnym elementem podejmowanej w mieście Legnica profilaktyki z zakresu uzależnień oraz zapobiegania występowania zjawiska przemocy. Jednym z ważnych działań w 2023 r. było wspieranie i dofinansowanie osób pracujących w różnych zawodach pragnących kształcić się w zakresie zapobiegania patologiom społecznym.

W 2023 roku Pracownicy Zespołu Interwencji Kryzysowej brali udział w szkoleniach organizowanych ze środków finansowych z rozdziału 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi §4700 zgodnie z Programem profilaktyczno-terapeutycznym „Wyprawa poMoc” w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz

Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023 r., a były to:

- 1) „Najnowsze zmiany w systemie przeciwdziałania przemocy – ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r.”.
- 1) „Superwizja pracy pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy: praca z dziećmi i osobami dorosłymi dotkniętymi przemocą i problemem alkoholowym”.
- 2) „Zastosowanie podejść uważnej obecności Minfulness w pracy z klientem z problemem alkoholowym. Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu”.
- 3) „Interwencja kryzysowa i pomoc psychologiczna w sytuacji napaści, gwałtu i przemocy seksualnej. Praca z traumą”.
- 4) „Interwencja kryzysowa w przypadku utraty bliskiej osoby w rodzinie. Jak rozmawiać z dzieckiem o stracie?”
- 5) „Praca z ofiarą i sprawcą przemocy domowej w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.
- 6) „Stres i wypalenie zawodowe. Zasoby pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej działających na rzecz rodzin z problemem alkoholowym”.
- 7) „Prawo dla psychologów i psychoterapeutów w pigułce – jak stosować w praktyce przepisy prawa, pracując z osobami pełnoletnimi w gabinecie?”.

Pracownicy Zespołu Interwencji Kryzysowej uczestniczyli również w szkoleniach bezpłatnych i konferencjach, tj.:

- „Przeciwdziałanie przemocy domowej – rewolucyjne zmiany 2023 r. - udział w 5 godzinnym szkoleniu w dniu 27.03.2023 r. wzięło udział 2 pracowników.
- „Agresja w sieci – przeciwdziałanie cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży” - szkolenie organizowane przez Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej we Wrocławiu w wymiarze 4 dni: 09.05.2023 r. - 10.05.2023 r. i 23.05.2023 r. - 24.05.2023 r. każdy po 7 godzin. W szkoleniu wzięło udział 2 pracowników Zespołu. Celem warsztatu było zwiększenie wiedzy na temat cyberprzemocy, profilaktyka cyberprzemocy, strategie przeciwdziałania przemocy w sieci, budowanie siatki wsparcia dla ofiary i interwencje wobec sprawcy.
- „Problem Management Plus WHO – dla osób zaangażowanych w działania pomocowe – wspieranie osób w kryzysie”. Szkolenie organizowane było we Wrocławiu w dniach 17.05.2023 r., 24.05.2023 r., 05.06.2023 r., 07.06.2023 r. W 40 godzinnym szkoleniu

wzięła udział 1 osoba. Głównym celem warsztatu było zdobycie nowych narzędzi do prowadzenia interwencji kryzysowej.

- W dniu 27.06.2023 r. odbyło się szkolenie on-line „Aplikacja Pomost – Zespoły Interdyscyplinarne- dostosowanie zmian w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej”. W 3 godzinnym szkoleniu wzięła udział 1 osoba.
- Udział w wykładzie na temat „Nature of love” prowadzonym przez psychologa Roberta Sternerga na Uniwersytecie Wrocławskim we Wrocławiu.
- Udział w superwizji własnej, systematycznie raz w miesiącu – 2 psychologów.

Ponad to, pracownicy Zespołu Interwencji Kryzysowej systematycznie podnosili swoje kwalifikacje uczestnicząc m.in. w szkoleniach własnych, stażach zawodowych, konferencjach, superwizji na własny koszt.

Świetlica Terapeutyczna Nr 1

Z uwagi na specyfikę pracy w placówce, szkolenia podnoszące kwalifikacje osób w nich zatrudnionych w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną są niezmiernie istotne. Osoby zatrudnione w placówce miały możliwość uczestnictwa w specjalistycznych szkoleniach.

W okresie sprawozdawczym 3 osoby ukończyły szkolenie nadające uprawnienia (*Certyfikat*) do realizacji programu profilaktyki uniwersalnej i promocji zdrowia pn. „Program wzmacniania rodziny” oraz przeprowadzono szkolenie jak niżej:

1. Motywowania uczestników do aktywnego udziału w procesie terapeutycznych – Nowoczesne metody, formy i techniki pracy terapeuty
2. Dokumentacja pracy terapeutów- wychowawców. Ocenianie i ewaluacja procesu terapeutycznego z elementami superwizji
3. Zastosowanie systemu logicznych konsekwencji wg modelu Rudolfa Dreikursa w wychowywaniu dzieci pochodzących z rodzin z problemem uzależnień i zagrożonych przemocą domową”
4. Model Rudolfa Dreikursa w wychowaniu. Jak skutecznie karać i nagradzać ucznia, aby motywować go do zmiany w zachowaniu”
5. „Behawioralno-poznawcze strategie interwencji sytuacji niewłaściwych zachowań dzieci w tym dzieci pochodzących z rodzin z problemem uzależnień i przemocą domową.

W szkoleniach uczestniczyli wszyscy pracownicy pedagogiczni placówki.

VI. Zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa związanego z realizacją ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przeciwdziałaniu narkomanii

Straż Miejska w Legnicy podejmuje działania mające na celu zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa związanych z realizacją ustawy o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przeciwdziałaniu narkomani na terenie miasta Legnicy. Spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych jest elementem obniżającym poczucie bezpieczeństwa, ponieważ grupy pijących wzbudzają niepokój i obawy mieszkańców, jak również są niepożądanym i demoralizującym przykładem zachowań dla dzieci i młodzieży.

Spożywanie alkoholu w miejscach zabronionych często sprzyja występowaniu innych niepożądanych zdarzeń, takich jak zakłócanie spokoju i porządku publicznego, zakłócanie spoczynku nocnego, nieobyczajne wybryki oraz czyny chuligańskie. Strażnicy zwracają szczególną uwagę na tego rodzaju wykroczenia, przyczyniając się do zminimalizowania wyżej wymienionych popełnianych wykroczeń.

W wyniku tych działań funkcjonariusze Straży Miejskiej w Legnicy za naruszenie postanowień ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi podjęli 221 interwencji. W 59 przypadkach nałożono mandaty karne na sumę 5900 zł. Zastosowano 161 pouczeń jako środek oddziaływania wychowawczego, sporządzono 1 wniosków do Sądu o ukaranie.

Podejmowane interwencje do osób nietrzeźwych.

Działania strażników miejskich mają na celu ochronę zdrowia i życia osób w stanie silnego upojenia, jak również ograniczenie w przestrzeni publicznej zachowań niebezpiecznych lub nieobyczajnych. Opisane działania są istotnym odciążeniem dla różnych służb w tym zakresie. Funkcjonariusze Straży Miejskiej w 2023 roku nie przewozili osób do izby wytrzeźwień ponieważ, działalność MIW przy ul. Jaworzyńskiej została zamknięta, zlikwidowano tą instytucję. Strażnicy w razie zagrożenia życia, zdrowia osób będących w stanie silnego upojenia wzywają pogotowie lub policję.

Realizacja programów profilaktycznych

Funkcjonariusze Straży Miejskiej przez cały rok realizują programy prewencyjno-profilaktyczne zgodnie z założeniami zawartymi w projekcie działań w ramach realizacji zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania

narkomanii. Współpracując z dziećmi, młodzieżą oraz osobami dorosłymi.

Między innymi zrealizowano projekty:

1. „Bądź bezpieczny” to konkurs na krótki spektakl/scenkę filmową profilaktyczną, wyrażającą swoje emocje, opinie i sposoby wystrzegania się zagrożeń uzależnieniami. Konkurs skierowany był do osób pełnoletnich, podopiecznych warsztatów terapii zajęciowej, którzy poprzez nakręcenie filmu/spektaklu zapoznali się z destrukcyjnym wpływem używek na życie każdego człowieka oraz nauczyli się rozpoznawać sytuację ryzykowne. Usprawniony został model myślenia przyczynowo-skutkowego. Do udziału w konkursie zaproszono wszystkie Legnickie Warsztaty Terapii Zajęciowej. Udział w konkursie wzięło 3 instytucje warsztatowe i tyle samo zakwalifikowało się do dalszego etapu.

Konkurs nawiązywał do ogólnopolskiej kampanii/akcji stop uzależnieniom, których celem jest ukazanie skutków uzależnień, nie tylko od alkoholu czy narkotyków, ale od innych rzeczy uzależniających.

2. „Uwolnij się, żyj bez nałogów” skierowany do uczniów szkół podstawowych w formie konkursu na plakat dotyczący przeciwdziałaniu uzależnieniom. Działania te poprzedzono rozmowami z terapeutą uzależnień w celu ukazania skutków uzależnień, eliminacji zjawiska przemocy w szkole oraz wykształceniu umiejętności radzenia sobie w sytuacjach nacisku ze strony jednostki lub grupy a przede wszystkim, promowaniu zdrowego stylu życia oraz alternatywnych form spędzania wolnego czasu. Do konkursu zgłosiło się 6 szkół podstawowych z Legnicy, prac wpłynęło około 47 sztuk. Aby wybrać laureatów konkursu komendant jednostki powołał komisję konkursową, która na podstawie wytycznych umieszczonych w regulaminie konkursu wybrała zwycięzców. Laureaci konkursu otrzymali dyplomy oraz nagrody ufundowane przez Miejską Komisję Rozwiązania Problemów Alkoholowych – Urząd Miasta w Legnicy.

3. „Świąteczny Patrol Straży Miejskiej” Projekt realizowany jest od kilku lat, jest to tradycja coroczna funkcjonariuszy Straży miejskiej w Legnicy. To zadanie realizowane przez strażników z Zespołu ds. Współpracy z Placówkami Oświatowo-Wychowawczymi, odbywa się już po raz kolejny. Opracowano działania profilaktyczne w ramach realizacji zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii pn. „Bezpieczeństwo, odpowiedzialność-czas bez nałogów” na rok 2023 z prośbą o dofinansowanie projektu „Świąteczny Patrol Straży Miejskiej”. Opracowano plan działań, aby zrealizować projekt. Gdy uzyskano informację o uzyskanych środkach finansowych,

funkcjonariusze podjęli się działań niezbędnych do zrealizowania projektu. Dokonano zakupu materiałów do realizacji programu, potrzebnych do przeprowadzenia działań profilaktycznych. Zakupiono artykuły spożywcze tj. słodczyce, owoce. W historii straży ten projekt zapisał się już jako tradycja. Ten wyjątkowy patrol tworzą strażnicy z Zespołu ds. Współpracy z Placówkami Oświatowo-Wychowawczymi, mł. insp. Robert Kuczak oraz st. spec. Justyna Janusz tzn., „Niebieski” Mikołaj i „Niebieska” Śnieżynka w okresie przedświątecznym umilali czas legniczanom, w szczególności tym najmłodszym w oczekiwaniu na Boże Narodzenie oraz świętowanie dnia Mikołaja. Ich zadaniem było poranne składanie życzeń wszystkim mieszkańcom naszego miasta a w szczególności tym najmłodszym, rozmowie o zdrowym stylu życia, oraz uczestniczenie w „odpaleniu” iluminacji świątecznych i innych imprezach dla mieszkańców organizowanych przez Urząd Miasta. Ale najważniejsze było uczczenie święta „MIKOŁAJA” 6 grudnia, gdzie spotykali się z mieszkańcami miasta rozmawiając o bezpieczeństwie o zagrożeniach dotyczących wszelkich uzależnień i zagrożeń XXI wieku, częstując słodkościami, owocami.

Rozwiązywaniem problemów uzależnień w Legnicy zajmuje się także Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która realizuje zadania wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, polegające między innymi na prowadzeniu rozmów mających na celu ukierunkowanie osób nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego.

Poddanie się leczeniu odwykowemu z zasady jest dobrowolne. Jednakże zgodnie z przepisami prawa osoba uzależniona od alkoholu może zostać zobowiązana do podjęcia leczenia odwykowego gdy w związku z nadużywaniem alkoholu powoduje rozkład życia rodzinnego, demoralizuje nieletnich, uchyla się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłóca spokój lub porządek publiczny. W takiej sytuacji Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych m.in. kieruje osoby uzależnione na badanie do biegłych sądowych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazanie rodzaju zakładu leczniczego.

Wnioski o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu składane są głównie przez Policję, członków rodziny oraz kuratorów zawodowych i społecznych jak również pracowników socjalnych.

W strukturze Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych funkcjonują 3 podzespoły problemowe. W 2023 roku Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych obradowała na 11 posiedzeniach plenarnych, Zespół ds. rozmów z osobami uzależnionymi i członkami ich rodzin obradował na 14 posiedzeniach, a Zespół ds. weryfikacji wniosków w sprawie zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego obradował również na 14 posiedzeniach.

W 2023 roku Komisja przyjęła do realizacji 97 wniosków w sprawie zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego wobec 76 mężczyzn i 21 kobiet.

Sporządzono 71 kwestionariuszy danych w sprawie rozpoznania problemu uzależnienia w środowisku zamieszkania osoby zgłoszonej. Biegli sądowi: psychiatra i psycholog sporządzili 25 opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu osób zgłoszonych do Komisji. Skierowano 59 wniosków do Sądu Rejonowego III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich w sprawie zastosowania obowiązku podjęcia leczenia odwykowego.

W 2023 roku Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na podstawie zobowiązania Sądu Rejonowego w Legnicy III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich złożyła 20 wniosków o doręczenie korespondencji za pośrednictwem komornika sądowego uczestnikowi postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Analizując zamieszczoną poniżej tabelę możemy stwierdzić w porównaniu do lat ubiegłych, iż liczba wniosków jaka wpłynęła do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w celu wszczęcia procedury o zobowiązanie osoby uzależnionej do podjęcia leczenia odwykowego nieco wzrosła. Liczba spraw skierowanych do Sądu o zastosowanie zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego wobec osoby uzależnionej zmalała jak i liczba zaproszonych osób na rozmowy interwencyjno - motywacyjne.

Wyszczególnienie	2021r.	2022r.	2023r.
Ilość przyjętych wniosków	78	68	97
Ilość osób które zaproszono na rozmowę interwencyjno - motywującą	209 – zaproszono - 56 - przybyło	135 – zaproszono 31 - przybyło	104 – zaproszono 36 - przybyło
Ilość wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia	48	34	25
Ilość spraw skierowanych do Sądu o wydanie postanowienia o	119	60	59

poddaniu się leczeniu odwykowemu			

VII. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów uzależnień

Ważnym zadaniem samorządu gminnego jest wspieranie finansowe i merytoryczne instytucji, organizacji pozarządowych oraz osób fizycznych zajmujących się profilaktyką, rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Nie mniej ważną rolę w podniesieniu świadomości społeczeństwa odgrywają materiały informacyjno-edukacyjne odnośnie uzależnień.

Z Instytutu Psychologii Zdrowia w Warszawie otrzymano nieodpłatnie materiały informacyjno - edukacyjne w formie broszur związanych z problemem uzależnienia od alkoholu oraz przemocy w rodzinie, tj.:

- Procedura zobowiązania do leczenia odwykowego – poradnik dla rodzin osób uzależnionych;
- Leczenie osób pijących szkodliwie i uzależnionych od alkoholu;
- Wzory spożycia alkoholu, picie szkodliwe i uzależnienia;
- Zatrzymać i zrozumieć przemoc w rodzinie;
- Wpływ uzależnienia na życie rodzinne, diagnoza problemu i formy pomocy;
- Jak radzić sobie z przemocą? - porady psychologiczne dla osób doznających przemocy;
- Przemoc w rodzinie – sytuacje osób doznających przemocy w rodzinie;
- Nadużywanie alkoholu a problem przemocy domowej;
- Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Procedura „Niebieskie karty” - podstawowe informacje;
- Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych jako zadanie własne gminy,
- Pakiety z Instytutu Psychologii Zdrowia dla komisji, osób uzależnionych, dorosłych członków ich rodzin,
- Narodowy Program Trzeźwości,
- Strategie ograniczenia dostępności alkoholu w gminie.

Otrzymane materiały zostały przekazane placówkom opiekuńczo – wychowawczym, punktom konsultacyjnym, realizatorom poszczególnych programów profilaktycznych oraz

organizacjom pozarządowym działającym w obszarze problematyki uzależnienia.

W sposób ciągły prowadzona była działalność Punktu Informacyjnego w Wydziale Zdrowia i Spraw Społecznych. Osoby, które zgłaszały się do Komisji z problemem alkoholowym w rodzinie oraz inne zainteresowane osoby mogły otrzymać lub wypożyczyć materiały edukacyjne, profilaktyczne, informacje specjalistyczne, w formie książek, broszur, plakatów, ulotek oraz materiałów zawartych w prasie specjalistycznej. Jednocześnie z osobami, które zgłosiły się do Wydziału z problemem związanym z uzależnieniami prowadzono rozmowy wspierające i motywujące, udzielano wszelkich niezbędnych informacji.

Podsumowanie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 charakteryzuje się wielopłaszczyznowym podejściem do kwestii przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień, a kierunki działań w nim określone stanowiła rozwinięcie i kontynuację przedsięwzięć podejmowanych w latach poprzednich.

Zaplanowane działania, dotyczące prowadzenia profilaktycznej działalności edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, oraz uzależnień behawioralnych w szczególności dla dzieci i młodzieży, podobnie jak w latach ubiegłych mają na celu zapewnienie właściwej organizacji czasu wolnego poprzez prowadzenie programów profilaktycznych oraz zajęć pozalekcyjnych w formie realizacji programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom w tym programów edukacyjno – informacyjnych dla dzieci i młodzieży, oraz prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych jako element programów profilaktycznych w szkołach.

Dotychczasowe doświadczenia związane z realizacją programów profilaktycznych wskazują, iż nie ma uniwersalnego planu, którego zastosowanie gwarantowałoby uzyskanie dobrych efektów w każdej społeczności. Z racji wielowątkowości działań profilaktycznych trudno jest jednoznacznie ocenić skuteczność oddziaływań we wszystkich sferach. Z pewnością imprezy otwarte, festyny, rozgrywki sportowe na trwałe wpisały się w kalendarz miasta, np. kampanie Postaw na Rodzinę, Rodzina na TAK, Zachowaj Trzeźwy Umysł, Przeciw pijanym kierowcom.

Atmosfera imprez, promująca wspólne działanie, współzawodnictwo, nacisk na aktywny udział promowały postawy społecznie cenione. Nieco inaczej należy ocenić te elementy programu, które skierowane są na działania indywidualne, zajęcia terapeutyczne,

socjoterapeutyczne. Dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem, uzależnieniami niechętnie podchodzą do wszelkich zajęć wzmacniających ich kompetencje społeczne, jeszcze trudniej przychodzi nakłonienie rodziców mających problemy wychowawcze do udziału w programach edukacyjno-informacyjnych.

W związku z powyższym w następnych latach należałoby skupić się na skutecznym sposobie naboru wśród wskazanych grup.

Liczba wniosków złożonych do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sprawie skierowania osób uzależnionych na leczenie odwykowe wzrosła w stosunku do roku ubiegłego (2022 roku wpłynęło 68 wniosków, a w 2023 roku 97 wniosków). Liczba spraw skierowanych do Sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec osoby uzależnionej w porównaniu do roku ubiegłego lekko spadła (2022 roku 60 spraw, a w 2023 roku 59 spraw).

Łączna wysokość środków finansowych w roku 2023 na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii wynosiła 4 017 072,83 zł a wysokość środków finansowych wydatkowanych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2023 roku wynosiła 3 910 744,52zł.

Realizując zadania z zakresu szeroko rozumianej problematyki zapobiegania uzależnieniom w następnych latach kontynuowane będą działania zmierzające do ograniczenia negatywnych zjawisk na terenie naszego miasta.